

Jan Błoński, Forma, śmiech i rzeczy ostateczne. Studia o Gombrowiczu – opracowanie

Geneza

Jan Błoński w latach 1971-1990 napisał kilkadziesiąt tekstów zawierających dogłębną analizę i interpretację twórczości [Witolda Gombrowicza](#). Książka Błońskiego stanowi z jednej strony zbiór esejów i artykułów o wybranym pisarzu, ale z drugiej stanowi niezwykle spójną całość, dającą szeroką panoramę pisarstwa Gombrowicza, które fascynowało eseistę.

Kompozycja

Naczelną zasadą kompozycyjną zbioru jest chronologia powstawania poszczególnych tekstów Gombrowicza. Książka została podzielona na dwie części. W pierwszej znajdują się artykuły dotyczące wybranych utworów i zawierające ich analizę, zaś w drugiej pisarz umieścił teksty o charakterze przekrojowym, dającym pełen obraz twórczości Witolda Gombrowicza.

Metoda krytyka

[Jan Błoński](#) przyznaje, że w tworzeniu zbioru artykułów przyświecała mu jedna zasada – że najważniejszy jest tekst i spotkanie z nim, bez żadnych okoliczności towarzyszących, Tymi okolicznościami było np. prywatne perypetie pisarza czy warunki społeczno-obyczajowe, w których dany tekst powstawał. Dzieło nie jest monografią, wielką rozprawą na temat Gombrowicza, ale próbą rozjaśnienia gombrowiczowskich gier i zagadek. Przez całą książkę Błoński nigdy nie staje w opozycji do twórcy, ale identyfikuje się z nim, jest po jego stronie. Interpretuje utwory sprawiedliwie, szczerze, ale nigdy otwarcie przeciw niemu.

Fascynacja Gombrowiczem

Najbardziej w Gombrowiczu pociągał krytyka jego program twórczy i korzenie kulturalne. Książka jest świadectwem wieloletniego romansu Błońskiego z teksami współczesnego pisarza. Długich wieczorów spędzonych na interpretacji i odnajdowaniu rozwiązań dla najbardziej tajemniczych zagadek. Szczególnie interesował się Błoński formą wyzwania, jakie Gombrowicz rzuca swoim czytelnikom w niektórych tekstach – a mianowicie odszukania go (pisarza) w sensach poszczególnych utworów. W niektórych z nich Gombrowicz ukrywa się wielokrotnie na różnych płaszczyznach odczytania. Niejednorodnie [Jan Błoński](#) określa Gombrowicza „genialnym pisarzem” czy nawet „Mistrzem”. W swoich tekstach Błoński nawet nie dyskutuje z wielkością tych twórców, ponieważ jest to dla niego bezapelacyjne. Skupia się raczej na zrozumieniu ich geniuszu i poszukiwaniu w nich wspomnianych śladów samego autora. Należy pamiętać, że twórczość Gombrowicza jest dla krytyka i interpretatora materia niezwykle wymagająca.

Najważniejszy temat

Przewodnym motywem zbioru [Jana Blońskiego](#) jest koncepcja człowieka, pozostającego w ciągłym ruchu, którą to koncepcję umieszczał w swoich tekstach autor *Ferdydurke*. Jest to człowiek nieustannie wędrujący przez kolejne przemiany i doświadczenia ludzkie, a także różnorakie relacje. Inaczej mówiąc, **to model człowieka eskeprymetującego, poszukującego tożsamości.**